

AYIN ŞAİRİ

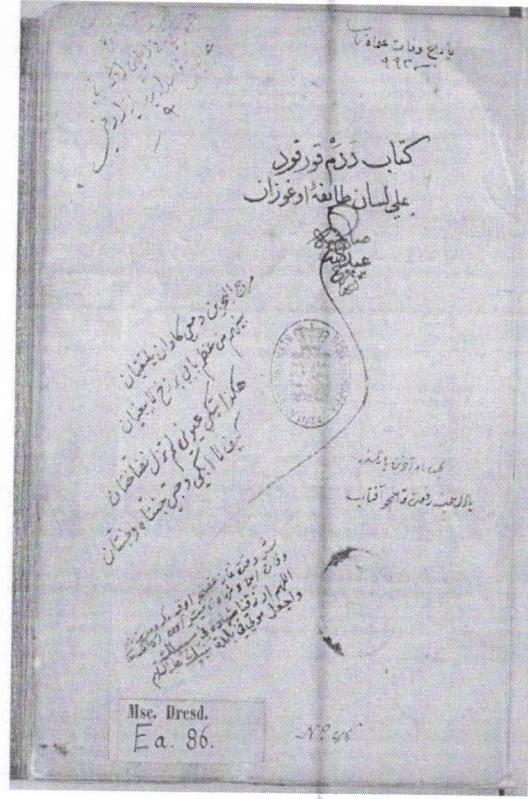

ORHAN VELİ KANIK

Orhan Veli Kanık 1914'te İstanbul'da doğdu. Öğrenimine Galatasaray'da başladı. Babasının Ankara'ya atanması üzerine liseyi orada bitirdi. Lise yıllarında Oktay Rifat ve Melih Cevdet Anday'la arkadaş oldu. İstanbul'a döndükten sonra İÜEF Felsefe bölümüne devam etse de bitirmedi. Memur olduğu PTT Genel Müdürlüğü'ndeki görevinden sonra askerlik yapmak için Gelibolu'ya gitti. 1945'te girdiği MEB Tercüme Bürosu'ndan, "anti-demokratik bir hava esmeye başladığı" gerekçesiyle istifa ederek 1947'de yeniden İstanbul'a döndü. Ocak 1949'da, iki haftada bir Yaprak dergisini (28 sayı) yayımladı. Ölümünden sonra arkadaşları tarafından, Son Yaprak adlı özel bir sayı çıkarıldı. İlk yazıları lise yıllarında çıkardığı Sesimiz'de, şiirleri Nahit Sırrı Örik'in teşvikiyle Varlık'ta Mehmet Ali Sel imzasıyla basıldı. İnsan, Ses, Gençlik, Küllük, İnkılâpçı Gençlik Ülkü, Aile dergileri ile Hür, Zincirli Hürriyet, Ulus, Tanin gazetelerine yazdı. Oktay Rifat ve Melih Cevdet'le ortak kitapları Garip, Türk şiirindeki en önemli yenileşme hareketinin adı oldu. Şiirlerinden yapılan seçmeler belli başlı pek çok dile çevrildi. Orhan Veli, çok genç bir yaşta, 1950'de 36 yaşında yaşama veda etti.

Şiir:

- Garip (Oktay Rifat ve Melih Cevdet'le 1941),
- Garip (yalnız kendi şiirleriyle, genişletilmiş 2. baskı, 1945),
- Vazgeçemediğim (1945),
- Destan Gibi (1946),
- Yenisi (1947),
- Karşı (1949).

Vatikan nüshası:

Evet biraz ilginç ancak Hristiyan Katolik mezhebinin merkezi olan Vatikan'da, **Hikâyet-i Oğuznâme, Kazan Beğ ve Gayrı** başlığını taşıyan bir Dede Korkut Hikayeleri nüshası bulunuyor. Nüshada giriş bölümü ve 6 hikaye bulunur. Vatikan Kütüphanesi'nin Türkçe bölümünde 102 numaralı kayıta saklanmaktadır.

Vatikan nüshasında bulunan hikayeler Dresden nüshasında bulunan hikayelerden farklıdır. **Bazı uzmanlara göre aslında bugüne gelememiş başka bir nüsha vardı** ve hem Dresden hem de Vatikan nüshası ondan kopyalanmıştı. Nüshaların arasındaki farkın ise farklı anlatıcı aktarımları yüzünden olduğu tahmin ediliyor.

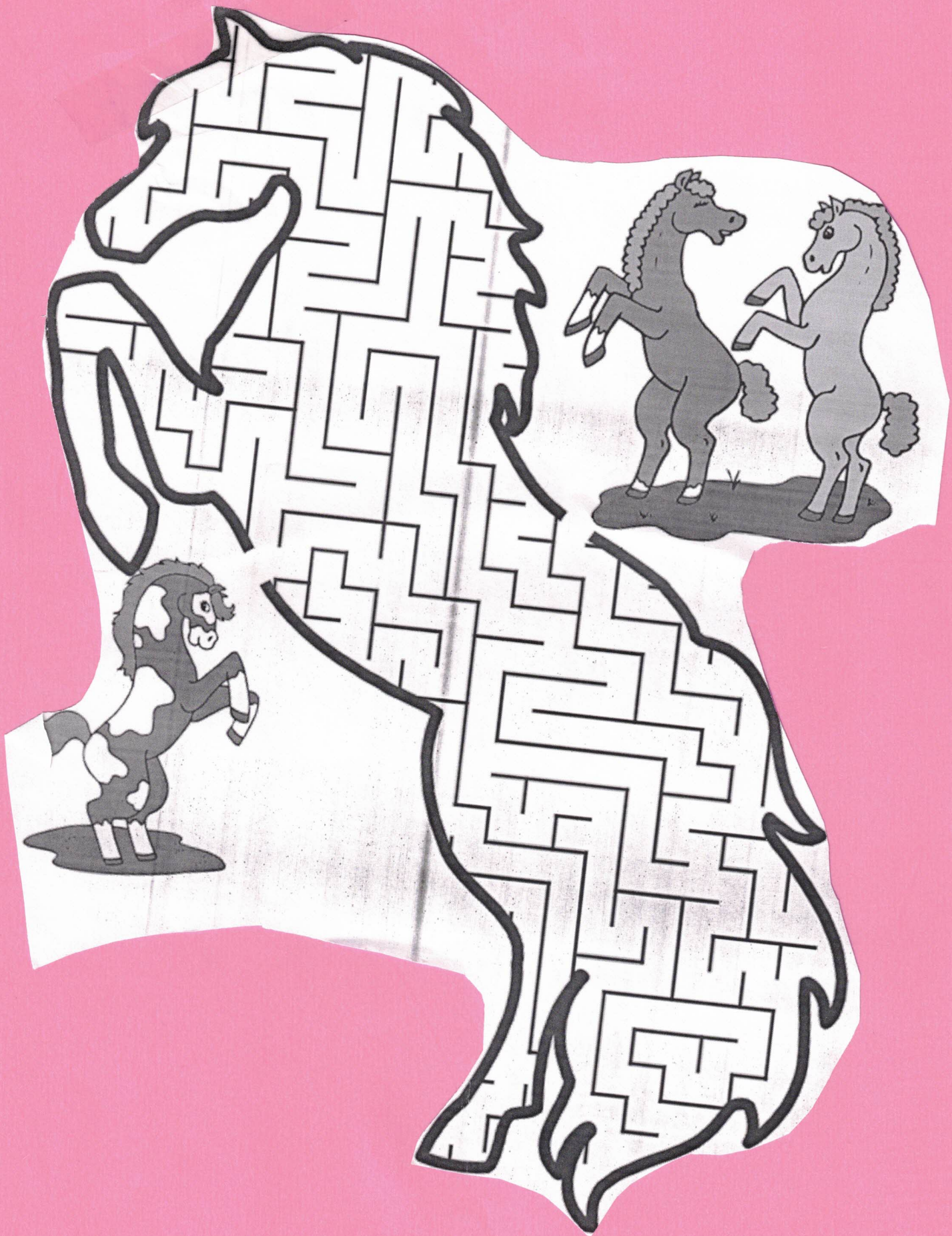
Türkistan nüshası:

Uzun yıllar Dede Korkut Hikayeleri'nin yalnızca Dresden ve Vatikan nüshaları biliniyordu. **Ta ki 2018 yılında Kazakistan'da bulunan nüshaya kadar.** Bu nüsha ilginçtir çünkü bilinen 12 hikayeye ek bir de Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi hikayesini yani 13. hikayeyi barındırır. Nüshanın 14. yüzyıldan kaldığı tahmin ediliyor.

CEVABI BULMAMA YARDIMCI OLUR MUSUNUZ?

**BENİ KALDIRMAN
KOLAY AMA
UZAĞA ATMAN ÇOK ZOR.
BEN NEYİM?**

HAYVANLAR DÜNYASINDAN İLGİNÇ BİLGİLER

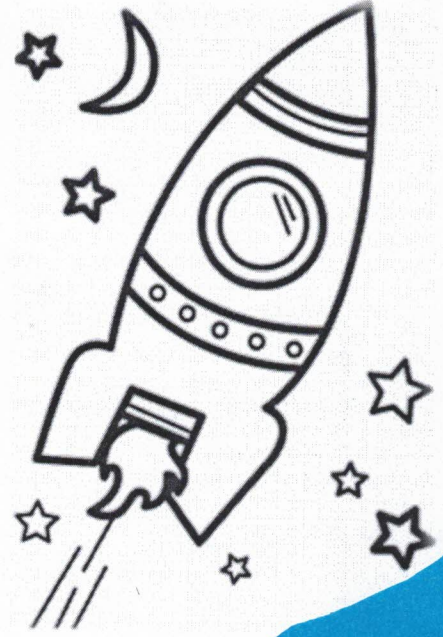
- En büyük kara hayvanı olan filler, zıplayamayan tek canlıdır. Bacakları, iri cüsselerini kaldırmakta zorlandığı için zıplama hareketini yapamazlar.
- Kelebeklerin tat alma duyuları ayaklarında bulunur. Ayaklarıyla çiçeğin suyunu kontrol ederler ve beğenirlerse hortumlarıyla suyu emerler.
- Kunduzlar, koca bir ağacı devirebilecek kadar güçlü dişlere sahiptirler. İlginç olan şu ki ön dişleri sürekli olarak uzar; kısaltmak için ağacı törpü gibi kullanırlar ve düzenli olarak dişlerini törpülerler.
- Eşlerine sadık olmalarıyla bilinen ve hayatları boyunca tek bir eş kabul eden erkek denizatları, yeryüzünün tek doğum yapabilen "erkek" canlısıdır.
- Etçil memeli su samurlarının uyurken birbirlerinden ayrılmamak için el ele tutuştuğunu ve sarıldığını biliyor muydunuz? Hatta bir an bile ayrı kalmamak için yavrularını sırtüstü yüzerken emzirirler.
- Bir ahtapot, 3 kalbe sahiptir; kalplerden ikisi solungaçlara kan pompalamaya yararırken diğeri vücudun geri kalanının kan akışından sorumludur. Bu arada ahtapotların kan renginin maviye dönük olduğunu biliyor muydunuz?

İZ BIRAKANLAR

İLK TÜRK ASTRONOT ALPER GEZERAVCI

Millî Uzay Programı kapsamında Türkiye'nin uzaya gidecek ilk uzay yolcuları arasında asil olarak seçilen Alper Gezeravcı, 2 Aralık 1979'da Mersin'de doğdu. Hava Harp Okulu Elektronik Mühendisliği Bölümünden mezun oldu. Daha sonra ABD Hava Kuvvetleri Teknoloji Enstitüsünde harekât araştırması alanında yüksek lisans yaptı. Ardından Hava Kuvvetleri Komutanlığında F-16 pilotu ve standardize filo akademik kol komutanı olarak görev yaptı.

EN ETKİLEYİCİ HİKAYELER

Mimar Sinan'ın Sorumluluk Duygusu

Mimar Sinan'ın bir eseri olan Şehzadebaşı Camii'nin 1990'lı yıllarda devam eden restorasyonunu yapan firma yetkililerinden bir inşaat mühendisi, caminin restorasyonu sırasında yaşadıkları bir olayı şöyle anlatmıştır:

Cami bahçesini çevreleyen havale duvarında bulunan kapıların üzerindeki kemerleri oluşturan taşlarda yer yer çürümeler vardı. Restorasyon programında bu kemerlerin de yenilenmesi yer alıyordu. Biz inşaat fakültesinde teorik olarak kemerlerin nasıl inşa edildiğini öğrenmiştik fakat, taş kemer ile ilgili pratiğimiz yoktu. Kemerleri nasıl restore edeceğimiz konusunda ustalarla toplantı yaptık. Sonuç olarak kemeri alttan yalayan bir tahta kalıp çakacaktık. Daha sonra kemeri yavaş yavaş söküp, yapım teknikleri ile ilgili notlar alacaktık ve yeniden yaparken bu notlardan faydalanacaktık.

Kalıbı sökmeye kemerin kilit taşından başladık. Taşı yerinden çıkardığımızda, hayretle iki taşın birleşme noktasında olan silindirik bir boşluğa yerleştirilmiş bir cam şişeye rastladık. Şişenin içinde dürülmüş bir beyaz kağıt vardı. Şişeyi açıp kağıda baktık. Osmanlıca bir şeyler yazıyordu, hemen bir uzman bulup okuttuk.

Bu bir mektuptu ve Mimar Sinan tarafından yazılmıştı. Şunları söylüyordu.

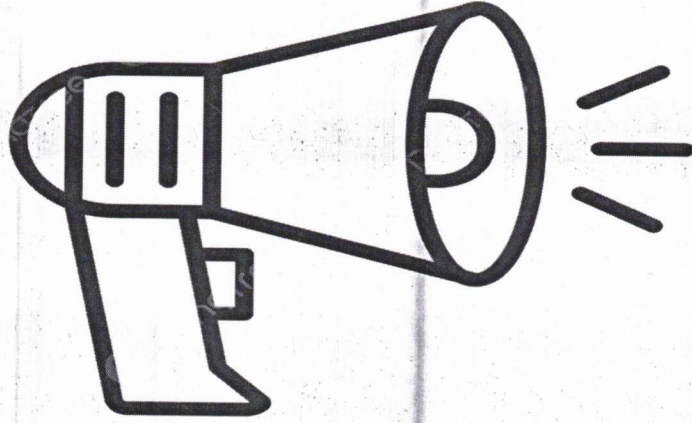
"Bu kemeri oluşturan taşların ömrü yaklaşık 400 senedir. Bu müddet zarfında taşlar çürümüş olacağından, bu kemeri yenilemek isteyeceksiniz. Büyük bir ihtimalle yapı teknikleri de değiştiğinden, bu kemeri nasıl yeniden inşa edeceğinizi bilemeyeceksiniz.

İşte bu mektubu, ben size, bu kemeri yeniden nasıl inşa edeceğinizi anlatmak için yazıyorum.

Koca Sinan mektubuna böyle başladıktan sonra, o kemeri inşa ettikleri taşları Anadolu'nun nerelerinden getirttiklerini söyleyerek izahlarına devam ediyor ve ayrıntılı bir biçimde kemerin inşasını anlatıyordu.

Bu mektup bir insanın, yaptığı işin kalıcı olması için gösterebileceği çabanın insan üstü bir örneğidir. Bu mektubun ihtişamı; modern çağın insanların bile zorlanacağı taşın ömrünü bilmesi, yapı tekniğinin değişeceğini bilmesi, 400 sene dayanacak kağıt ve mürekkep kullanması gibi yüksek bilgi seviyesinden gelmektedir. Şüphesiz bu yüksek bilgiler de o koca mimarın erişilmez özelliklerindedir. Ancak erişilmesi gerçekten zor olan; bu bilgilerden çok daha muhteşem olan, **400 sene sonraya çözüm üreten sorumluluk duygusudur.**

TDK' DEN SON GÜNCELLEMELER

yeşilbiber (eski) / **yeşil biber** (güncel)

pilili (eski) / **pileli** (güncel)

unvan (eski) / **ünvan** (güncel)

boy bos (eski) / **boy pos** (güncel)

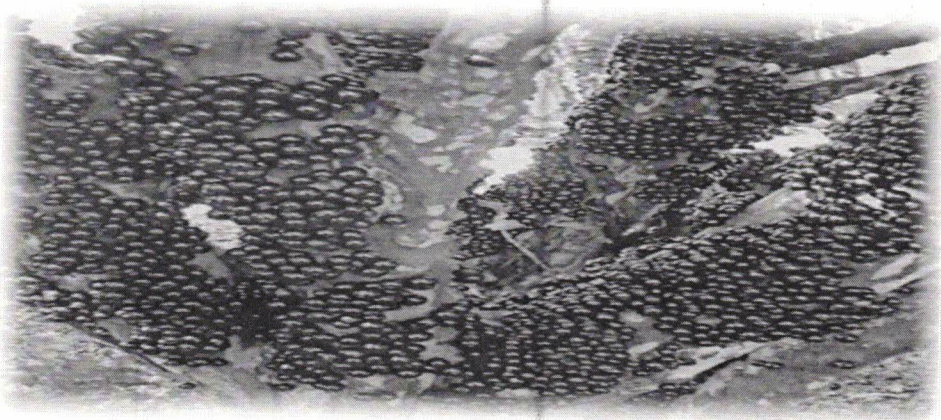
İLGİNÇ BİTKİLER

VENÜS SINEKKAPANI

Sineklerin korkulu rüyası. Parlak renkleri ve göz alıcı görüntüsü Venüs Sinekkapanını diğer türlerden ayırıyor.

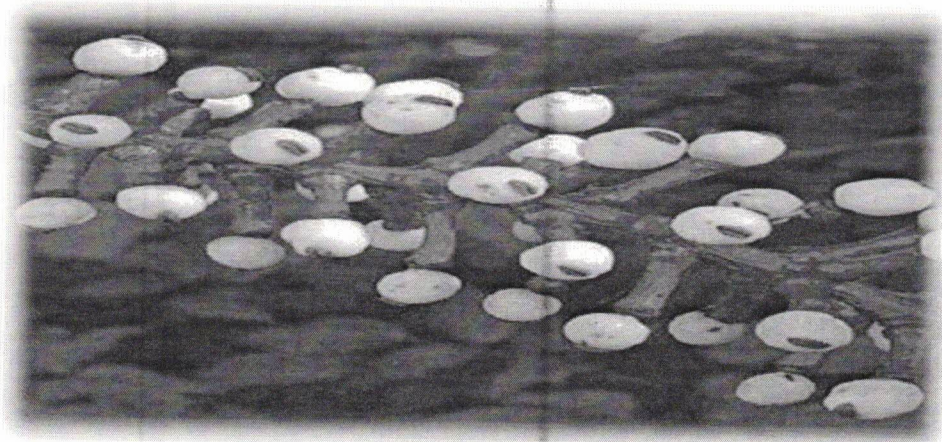
JABUTİCABA

Meyvesini gövdesinden veren bir ağaç Sadece Güney Amerika'da özellikle Brezilya'da yaygın olarak bulunuyor. 2 yılda bir meyve veriyor.

KUKLA GÖZÜ

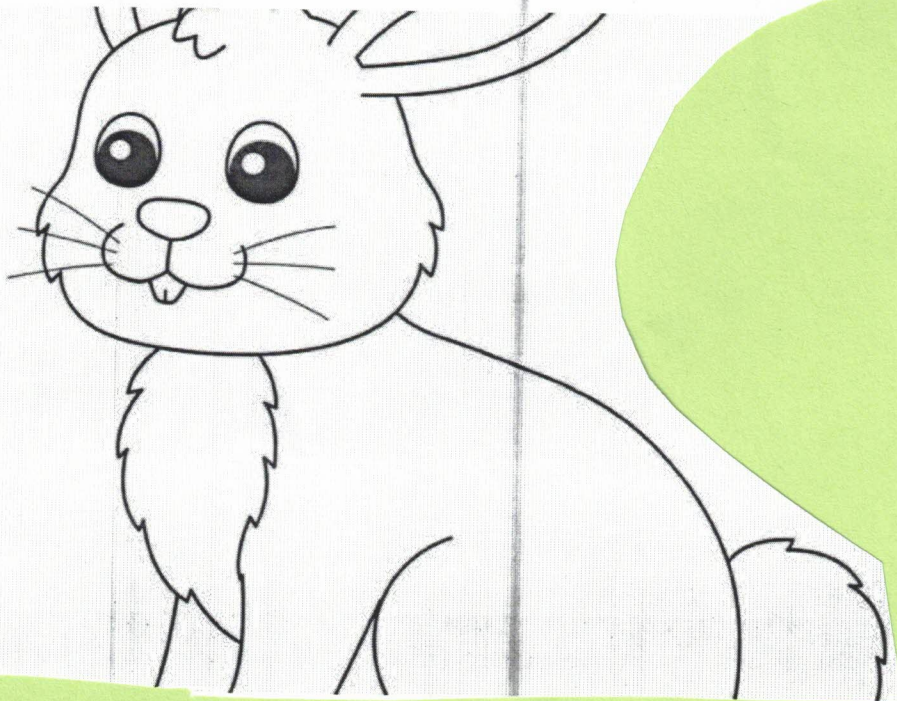
Gayet ilginç görünümlü bir bitki. Soplanın ucuna göz takılmış gibi bir görüntüsü var.

ETİMOLOJİK SÖZLÜK

TAVŞAN

Türkçenin en eski metinlerinden itibaren takip edebildiğimiz tavşan sözcüğünün oldukça farklı alanlarda, hem kendi anlamıyla hem de benzetme yoluyla birçok anlamda kullanıldığını görmekteyiz. Eski Türkçe ve Orta Türkçe dönemlerinde kendi anlamıyla kullanılması yanında, On iki hayvanlı takvimde "Tavışgan Yılı" kullanımı ile karşımıza çıkan tavşan sözcüğünün, benzetmeler yoluyla spor terimi anlamında da kullanıldığını görmekteyiz. Günümüzde ise Türkçe Sözlükte, Derleme Sözlüğünde ve Tarama Sözlüğünde çeşitli alanlardaki kullanımlarına rastlamaktayız. Benzetme ve somutlaştırmalar yoluyla bir takımyıldızına, birçok bitkiye, birçok hastalığa ad olarak; astronomi, botanik, tıp alanlarında kullanılırken, spor, coğrafya gibi birçok alanda tavşan sözcüğünü görmek mümkündür. Tavşan sözcüğünün kökeni ile ilgili birçok değerlendirme yapılmıştır. Tuncer Gülensoy; taw-(sıçramak, zıplamak) rı- ş- gan şeklinde olduğunu ifade eder. Eski Türkçede kullanılan tabış- fiiline -gan eki getirilerek yapıldığı görüşü yanında, Eski Uygur Türkçesinde "gürültü şamata" anlamında kullanılan "tavış" isminden türetildiği görüşlerine rastlamaktayız. Makalede öncelikle tavşan sözcüğünün Türkçenin tarihi metinlerinde ve Türk lehçelerinde nasıl ve hangi anlamlarda kullanıldığı ortaya konulurken sözcüğün kökeni üzerinde daha önce ortaya atılan görüşlere yer verilecektir. Son olarak tavşan sözcüğünün; "Düzleştirme, tepme, yere vurma" anlamındaki "tab" isim kökünden iki farklı şekilde türetilmiş olabileceği görüşü ortaya konmaya çalışılacaktır.

BİRAZ DAHA DİKKAT!

Siz 18 Saniyede Kediye Bulabilir Misiniz?

**Güvercinler arasına gizlenmiş kediye görebildiniz mi?
İngiliz Daily Mail gazetesinde yer alan habere göre söz konusu
karedeki kediye en erken tespit eden kişinin rekoru 18 saniye.**

BİRAZ DAHA DİKKAT!

Siz 18 Saniyede Kediği Bulabilir Misiniz?

**Güvercinler arasına gizlenmiş kediği görebildiniz mi?
İngiliz Daily Mail gazetesinde yer alan habere göre söz konusu
karedeki kediği en erken tespit eden kişinin rekoru 18 saniye.**